

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

2007

5. volební období

226

Vládní návrh,

kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací
Opční protokol k Úmluvě o bezpečnosti personálu Organizace spojených národů a
přidruženého personálu přijatý dne 8. prosince 2005

N á v r h

U S N E S E N Í

Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

k vládnímu návrhu, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Opční protokol k Úmluvě o bezpečnosti personálu OSN a přidruženého personálu, přijatý Valným shromážděním OSN dne 8. prosince 2005 v New Yorku

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky s o u h l a s í s ratifikací Opčního protokolu k Úmluvě o bezpečnosti personálu OSN a přidruženého personálu, přijatého dne 8. prosince 2005 Valným shromážděním OSN v New Yorku.

**Předkládací zpráva pro Parlament České republiky k návrhu na sjednání Opčního
protokolu k Úmluvě o bezpečnosti personálu OSN a přidruženého personálu přijatého
dne 8. prosince 2005**

Úmluva o bezpečnosti personálu Organizace spojených národů a přidruženého personálu (dále jen „Úmluva“) byla přijata ve formě rezoluce VS OSN č. 49/59 dne 9. prosince 1994. V platnost vstoupila dne 15. ledna 1999, a to i pro Českou republiku (publikována je pod č. 46/1999 Sb.). Do konce března r. 2007 se stalo smluvní stranou Úmluvy více než 80 států. Hlavním účelem Úmluvy je snaha zajistit postih obzvláště závažných jednání namířených proti personálu OSN či přidruženému personálu (vraždy, únosy a jiné útoky proti osobám; násilné útoky proti majetku; hrozby nebo pokusy takových útoků; činy představující spolupachatelství takových útoků).

Podle Úmluvy musí personál OSN a přidružený personál dbát zákonů a předpisů hostitelského státu a tranzitního státu. Personál OSN a přidružený personál se má zdržet akcí nebo činností neslučitelných s nestranným a mezinárodním charakterem jeho povinností. Smluvní strany Úmluvy mají povinnost přijmout všechna příslušná opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany personálu OSN a přidruženého personálu. Smluvní strany mají zajistit, aby personál OSN nebo přidružený personál zajatý nebo zadržený při výkonu svých povinností a po určení jeho totožnosti nebyl podroben výslechu a byl neprodleně propuštěn nebo vrácen orgánům OSN nebo jiným příslušným orgánům. Úmluva pak vymezuje trestné činy spáchané proti personálu OSN nebo přidruženému personálu, které mají být kvalifikovány jako trestné činy podle vnitrostátního zákonodárství smluvních stran.

Přestože Úmluva vstoupila v platnost v r. 1999, nesnížila se intenzita ani četnost útoků proti personálu OSN a přidruženému personálu. Jako příklad tragického útoku na personál OSN může být uvedeno několik incidentů. Například v Gruzii v říjnu 2001 byla sestřelena helikoptéra mise UNOMIG a přitom zahynulo devět vojáků. V Pobřeží slonoviny byli dne 2. ledna 2006 při přepadení vojenské základny zabiti tři vojáci mise UNOCI. V Demokratické

republiky Kongo bylo dne 23. ledna 2006 zabito místními povstanci osm guatemalských vojáků mise MONUC.

Již v r. 2000 připravil generální tajemník OSN zprávu k rozsahu právní ochrany podle Úmluvy, ve které konstatoval nedostatečnost právní ochrany personálu OSN a přidruženého personálu. Ve zprávě generální tajemník mimo jiné doporučil, aby Valné shromáždění OSN usilovalo o přijetí protokolu, který by rozšířil právní ochranu personálu OSN a přidruženému personálu, který nechrání samotná Úmluva. Reakcí na tyto výzvy generálního tajemníka byla rezoluce Valného shromáždění OSN č. 56/89, kterou byl mimo jiné ustanoven *Ad hoc* výbor k rozsahu právní ochrany podle Úmluvy, jenž se měl zabývat doporučeními generálního tajemníka obsaženými v jeho zprávě. V letech 2002 – 2005 se tento *Ad hoc* výbor sešel celkem čtyřikrát a postupně připravil návrh Opčního protokolu k Úmluvě.

Opční protokol přijalo Valné shromáždění OSN rezolucí č. 60/42 ze dne 8. prosince 2005. Rezoluci přijalo Valné shromáždění OSN v rámci projednávání bodu č. 83 agendy „Rozsah právní ochrany podle Úmluvy o bezpečnosti personálu Organizace spojených národů a přidruženého personálu“.

Opční protokol k Úmluvě byl otevřen k podpisu ve lhůtě od 16. ledna 2006 do 16. ledna 2007. Do konce března r. 2007 podepsalo Opční protokol více než 30 států. Podpis Opčního protokolu je předpokládán v rámci Evropské unie všemi členskými státy. Dne 6. září 2006 vláda svým usnesením č. 1043 vyslovila souhlas se sjednáním Opčního protokolu k Úmluvě. V bodě III tohoto usnesení vláda pověřila předsedu vlády předložit Opční protokol k Úmluvě předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a předsedovi Senátu Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu Parlamentem s jeho ratifikací.

Dne 20. září 2006 v New Yorku na základě plné moci podepsal stálý zástupce ČR při OSN v New Yorku Martin Palouš Opční protokol k Úmluvě s výhradou ratifikace.

Závazky, jež z Opčního protokolu k Úmluvě pro Českou republiku vyplynou, jsou v souladu s právním řádem České republiky, neboť Opční protokol k Úmluvě nezavazuje k trestání činů, které by v ČR nebyly již nyní kriminalizovány. Plnění závazků vyplývajících z Opčního protokolu je tak zajištěno v rámci platných právních předpisů ČR, zejména pak příslušnými ustanoveními trestního zákona a trestního řádu. Provádění Opčního protokolu k Úmluvě nebude mít dopad na státní rozpočet, neboť Opční protokol nezavazuje k trestání činů, které by v ČR nebyly již nyní kriminalizovány, a nepředpokládá se ani zásadní nárůst případů v oblasti mezinárodní justiční spolupráce v těchto věcech.

Závazky, jež z Opčního protokolu k Úmluvě pro Českou republiku vyplynou, jsou v souladu s jinými mezinárodněprávními závazky České republiky, s ústavním pořádkem České republiky a se závazky plynoucími z členství České republiky v Evropské unii.

Opční protokol k Úmluvě náleží do kategorie tzv. prezidentských smluv. Jedná se o mezinárodní smlouvu, jejíž ratifikace vyžaduje souhlas Parlamentu ČR, neboť v souladu s čl. 49 Ústavy České republiky (úst. zák. č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů), se jedná o smlouvu o věcech (mj. o skutkových podstatách trestných činů), jejichž úprava je vyhrazena zákonu.

K obsahu významných článků Opčního protokolu k Úmluvě

Hlavním účelem Opčního protokolu je rozšířit ochranu bezpečnosti personálu OSN a přidruženého personálu poskytovanou podle Úmluvy i na další operace OSN. Takovými operacemi mají být aktivity OSN spočívající v poskytování humanitární, politické či rozvojové pomoci při budování míru /čl. II písm. a) Opčního protokolu k Úmluvě/ a operace spočívající v poskytování naléhavé humanitární pomoci /čl. II písm. b) Opčního protokolu

k Úmluvě/. Takové operace se mají uskutečňovat na základě rozhodnutí OSN v souladu s Chartou OSN a provádět na základě pravomoci OSN a pod její kontrolou.

Opční protokol k Úmluvě obsahuje celkem 8 článků. Pouze 3 články jsou meritorní (čl. I – Vztah k Úmluvě, čl. II – Uplatňování Úmluvy na operace OSN, čl. III – Povinnost smluvního státu podle čl. 8 Úmluvy), dalších 5 článků se věnuje otázkám právního režimu Opčního protokolu (čl. IV – Podpis, čl. V – Souhlas s tím být vázán Opčním protokolem, čl. VI – Vstup v platnost, čl. VII – Vypovězení, čl. VIII – Autentická znění).

Čl. I vymezuje vztah Opčního protokolu k Úmluvě. Protokol doplňuje Úmluvu a smluvní státy mají Úmluvu a Protokol chápat a vykládat jako jediný dokument. Při interpretaci Opčního protokolu tedy musí být přihlíženo ke znění Úmluvy a totéž platí i naopak.

Hlavní meritorní ustanovení představuje čl. II Opčního protokolu, který rozšiřuje uplatňování Úmluvy na další operace OSN. Čl. 1 písm. c) Úmluvy označuje operace OSN jako operace ustavené příslušným orgánem OSN v souladu s Chartou OSN a vedené z moci a pod kontrolou OSN „jen“ (i) tam, kde je účelem takové operace udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti nebo (ii) tam, kde Rada bezpečnosti nebo Valné shromáždění pro účely Úmluvy prohlásily, že existuje výjimečné ohrožení bezpečnosti personálu účastnícího se operace.

Čl. II Opčního protokolu rozšiřuje uplatňování Úmluvy, neboť zakotvuje, že smluvní státy Opčního protokolu budou uplatňovat Úmluvu vedle operací definovaných v čl. 1 písm. c) Úmluvy i na všechny ostatní operace OSN za účelem (i) poskytování humanitární, politické či rozvojové pomoci při budování míru nebo (ii) poskytování naléhavé humanitární pomoci. Operace OSN mají být dle čl. II Opčního protokolu ustavené příslušným orgánem OSN v souladu s Chartou OSN a prováděné na základě pravomoci OSN a pod její kontrolou.

Čl. III Opčního protokolu má vztah k čl. 8 Úmluvy. Podle čl. 8 Úmluvy má smluvní stát povinnost v případě, kdy zajme nebo zadrží personál OSN nebo přidružený personál při výkonu povinností a bude zjištěna totožnost, nepodrobovat personál výslechu, neprodleně personál propustit nebo vrátit personál orgánům OSN nebo jiným příslušným orgánům. Dle čl. III Opčního protokolu povinnost smluvního státu podle čl. 8 Úmluvy však nebude na újmu právu státu uplatňovat své vnitrostátní zákony vůči jakémukoli personálu OSN či přidruženému personálu, který porušuje zákony a předpisy takového státu, pokud takové uplatňování neporušuje jakékoli jiné mezinárodněprávní povinnosti tohoto smluvního státu.

Personál OSN a přidružený personál je při operacích vymezených v Opčním protokolu chráněn výsadami a imunitami. Avšak hostitelský nebo tranzitní stát v souladu s čl. 6 Úmluvy mají právo žádat, aby personál OSN a přidružený personál i v situacích podle Opčního protokolu dbal jejich zákonů a předpisů. Určitá formulační úprava čl. III Opčního protokolu ve srovnání s čl. 8 Úmluvy proto nesnižuje nijak dosavadní ochranu personálu OSN a přidruženého personálu. Upřesňuje pouze čl. 6 a čl. 8 Úmluvy v reakci na jiný charakter situací podle Opčního protokolu ve srovnání s Úmluvou, kdy se bude většinou jednat o situace, které se budou odehrávat v době mimo ozbrojený konflikt nebo dokonce v době míru (např. přírodní katastrofy).

V Praze dne 17. května 2007

předseda vlády

**Opční protokol k Úmluvě o bezpečnosti personálu Organizace spojených národů a
přidruženého personálu**

(český překlad)

Smluvní státy tohoto Protokolu,

připomínající znění Úmluvy o bezpečnosti personálu Organizace spojených národů a
přidruženého personálu přijaté 9. prosince 1994 v New Yorku,

hluboce znepokojeny pokračujícími útoky proti personálu Organizace spojených
národů a přidruženému personálu,

uznávající, že operace Organizace spojených národů vedené za účelem poskytování
humanitární, politické či rozvojové pomoci při budování míru a poskytování naléhavé
humanitární pomoci, které představují pro personál Organizace spojených národů a
přidružený personál zvláštní rizika, vyžadují, aby byl rozšířen rozsah právní ochrany takového
personálu podle Úmluvy,

přesvědčeny o potřebě mít k dispozici účinný režim zajišťující, aby pachatelé útoků
proti personálu Organizace spojených národů a přidruženému personálu účastnícímu se
operací Organizace spojených národů byli pohnáni před soud,

se dohodly takto:

Článek I

Vztah k Úmluvě

Tento Protokol doplňuje Úmluvu o bezpečnosti personálu Organizace spojených národů a přidruženého personálu přijatou 9. prosince 1994 v New Yorku (dále zvanou Úmluva) a Úmluva a Protokol budou mezi smluvními státy tohoto Protokolu považovány a vykládány společně jako jediný dokument.

Článek II

Uplatňování Úmluvy na operace Organizace spojených národů

1. Strany tohoto Protokolu budou uplatňovat tuto Úmluvu, vedle operací definovaných v článku 1 písm. c) Úmluvy, i na všechny ostatní operace Organizace spojených národů ustavené příslušným orgánem Organizace spojených národů v souladu s Chartou Organizace spojených národů a prováděné na základě pravomoci Organizace spojených národů a pod její kontrolou za účelem:
 - (a) poskytování humanitární, politické či rozvojové pomoci při budování míru, nebo
 - (b) poskytování naléhavé humanitární pomoci.

2. Odstavec 1 se nevztahuje na jakýkoliv stálý úřad Organizace spojených národů, jako je ústředí organizace či její specializované agentury zřízené na základě dohody s Organizací spojených národů.
3. Hostitelský stát může učinit u generálního tajemníka Organizace spojených národů prohlášení, že nebude uplatňovat ustanovení tohoto Protokolu na operaci podle článku II odst. 1 písm. b), která je prováděna pouze za účelem řešení přírodní katastrofy. Takové prohlášení musí být učiněno před zahájením operace.

Článek III

Povinnost smluvního státu podle článku 8 Úmluvy

Povinnost smluvního státu tohoto Protokolu s ohledem na uplatňování článku 8 Úmluvy na operace Organizace spojených národů definované v článku II tohoto Protokolu není na újmu jeho právu přijmout opatření k výkonu jeho národní jurisdikce vůči jakémukoliv personálu Organizace spojených národů či přidruženému personálu, který porušuje zákony a předpisy takového státu, pokud takové uplatňování neporušuje jakékoli jiné mezinárodněprávní závazky tohoto smluvního státu.

Článek IV

Podpis

Tento Protokol je otevřen k podpisu všemi státy v ústředí Organizace spojených národů po dobu dvanácti měsíců, od 16. ledna 2006 do 16. ledna 2007.

ratifikaci, přijetí či schválení budou uloženy u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

2. Po 16. lednu 2007 bude tento Protokol otevřen k přístupu jakéhokoli nesignatářského státu. Listiny o přístupu budou uloženy u generálního tajemníka Organizace spojených národů.
3. Jakýkoli stát, který není smluvním státem Úmluvy, může ratifikovat, přijmout nebo schválit tento Protokol či k němu přistoupit, pokud zároveň ratifikuje, přijme nebo schválí Úmluvu či k ní přistoupí v souladu s jejími články 25 a 26.

Článek VI

Vstup v platnost

1. Tento Protokol vstoupí v platnost třicet dní poté, co bylo u generálního tajemníka Organizace spojených národů uloženo dvacet dva listin o ratifikaci, přijetí, schválení či přístupu.
2. Pro každý stát, který tento Protokol ratifikuje, přijme či schválí nebo k němu přistoupí po uložení dvacáté druhé listiny o ratifikaci, přijetí, schválení či přístupu, vstoupí tento

Protokol v platnost třicátý den po uložení listiny o ratifikaci, přijetí, schválení či přístupu tohoto státu.

Článek VII

Výpověď

1. Smluvní stát může tento Protokol vypovědět písemným oznámením generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.
2. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy generální tajemník Organizace spojených národů toto oznámení obdržel.

Článek VIII

Autentická znění

Původní vyhotovení tohoto Protokolu, jehož anglické, arabské, čínské, francouzské, ruské a španělské znění jsou stejně autentická, je uloženo u generálního tajemníka Organizace spojených národů, jenž zašle jeho ověřené opisy všem státům.

Dáno v New Yorku osmého dne měsíce prosince roku dva tisíce pět.

Text smlouvy v anglickém jazyce:

**Optional Protocol to the Convention on the Safety of United Nations and Associated
Personnel**

The States Parties to this Protocol,

Recalling the terms of the Convention on the Safety of United Nations and Associated
Personnel, done at New York on 9 December 1994,

Deeply concerned over the continuing pattern of attacks against United Nations and
associated personnel,

Recognizing that United Nations operations conducted for the purposes of delivering
humanitarian, political or development assistance in peacebuilding and of delivering
emergency humanitarian assistance which entail particular risks for United Nations and
associated personnel require the extension of the scope of legal protection under the
Convention to such personnel,

Convinced of the need to have in place an effective regime to ensure that the
perpetrators of attacks against United Nations and associated personnel engaged in United
Nations operations are brought to justice,

Have agreed as follows:

Article I

Relationship

This Protocol supplements the Convention on the Safety of United Nations and Associated Personnel, done at New York on 9 December 1994 (hereinafter referred to as “the Convention”), and as between the Parties to this Protocol, the Convention and the Protocol shall be read and interpreted together as a single instrument.

Article II

Application of the Convention to United Nations operations

1. The Parties to this Protocol shall, in addition to those operations as defined in article 1 (c) of the Convention, apply the Convention in respect of all other United Nations operations established by a competent organ of the United Nations in accordance with the Charter of the United Nations and conducted under United Nations authority and control for the purposes of:

(a) Delivering humanitarian, political or development assistance in peacebuilding,
or

(b) Delivering emergency humanitarian assistance.

2. Paragraph 1 does not apply to any permanent United Nations office, such as headquarters of the Organization or its specialized agencies established under an agreement with the United Nations.

3. A host State may make a declaration to the Secretary-General of the United Nations that it shall not apply the provisions of this Protocol with respect to an operation under article II (1) (b) which is conducted for the sole purpose of responding to a natural disaster. Such a declaration shall be made prior to the deployment of the operation.

Article III

Duty of a State Party with respect to article 8 of the Convention

The duty of a State Party to this Protocol with respect to the application of article 8 of the Convention to United Nations operations defined in article II of this Protocol shall be without prejudice to its right to take action in the exercise of its national jurisdiction over any United Nations or associated personnel who violates the laws and regulations of that State, provided that such action is not in violation of any other international law obligation of the State Party.

Article IV

Signature

This Protocol shall be open for signature by all States at United Nations Headquarters for twelve months, from 16 January 2006 to 16 January 2007.

Article V

Consent to be bound

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by the signatory States. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

2. This Protocol shall, after 16 January 2007, be open for accession by any non-signatory State. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. Any State that is not a State Party to the Convention may ratify, accept, approve or accede to this Protocol if at the same time it ratifies, accepts, approves or accedes to the Convention in accordance with articles 25 and 26 thereof.

Article VI

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force thirty days after twenty-two instruments of ratification, acceptance, approval or accession have been deposited with the Secretary-General of the United Nations.

2. For each State ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol after the deposit of the twenty-second instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the deposit by such State of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article VII

Denunciation

1. A State Party may denounce this Protocol by written notification to the Secretary-General of the United Nations.
2. Denunciation shall take effect one year following the date on which notification is received by the Secretary-General of the United Nations.

Article VIII

Authentic texts

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall send certified copies thereof to all States.

Done at New York, this eighth day of December, two thousands five.